

కామ్రేడ్ కుంజం రామారావు, గున్నం రాజు తదితరులపై 'రాజద్రోహ నేరం' కేసు కాట్టివేత

కొనసాగుతున్న పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్వాసితుల ఆందోళనోద్యమం -

సాధించుకున్న విజయాలు

పోలవరం ప్రాజెక్టు కోసం మాజీ ముఖ్యమంత్రి టంగుటూరి అంజయ్య ప్రతిష్టించిన శంఖుస్థాపన శిలాఫలకాన్ని 2005 జూన్ మొదటివారంలో పోలవరం మండలం చేగొండపల్లి గ్రామానికి చెందిన ఓ అరాచక గుంపు అధిరాత్రిపూట కూల్చివేశారు. ఆ అరాచకాన్ని ఎవరు చేసారన్నది ప్రజలందరికీ తెలిసినదే. ముఖ్యంగా పోలీసులకు స్పష్టంగా తెలుసు. ఆ సంఘటన జరిగిన తరువాత రోజు ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం కార్యదర్శి కామ్రేడ్ కుంజం రామారావును పత్రికా విలేఖరులు, పోలీసులు ప్రశ్నించగా “అలాంటి అరాచకాలను మా సంఘం ప్రోత్సహించదని, మా సంఘ సభ్యులెవరికీ ఆ ఘటనతో సంబంధం లేదని” ప్రకటించాడు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు కడతామని వైఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా ఎన్నిక కాకముందునుంచీ ప్రకటిస్తున్నారు. 2004 సెప్టెంబరు 28న కొవ్వొడ్ కాలువ రిజర్వాయర్ ప్రారంభోత్సవానికి వచ్చిన ముఖ్యమంత్రిని సుమారు ఏడువందల మంది ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం, రైతుకూలీసంఘం(ఆం.ప్ర.) ప్రతినిధులు కలిసి “ప్రస్తుతం మీరు ప్రారంభం చేస్తున్న ప్రాజెక్టు వద్ద రెండు గిరిజన గ్రామాలకి సరియైన పునరావాసం ఏర్పరచలేదనీ, పక్కనే ఉన్న తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని ముసురుమిల్లి, సూరంపాలెం ప్రాజెక్టుల్లోని నిర్వాసితుల సమస్యలు పరిష్కరించబడలేదనీ, మీరు చెబుతున్న పోలవరం ప్రాజెక్టులో వందలాది గిరిజన గ్రామాలు, వేలాది ఎకరాలు, లక్షలాది ప్రజానీకం పునరావాసం ఎలా సాధ్యమవుతుందనీ ప్రశ్నించారు. సమగ్ర పునరావాసం మరియు గిరిజనుల సాగులోని భూములకు హక్కులు కల్పించిన తర్వాతే పునరావాస చర్యలు చేపట్టాలని కోరగా ముఖ్యమంత్రి “మీకు సంజయ్ జాజు అనే మంచి కలెక్టర్ ఉన్నారు. ఆయన ఈనాటి నుండి ప్రతి గ్రామానికి వచ్చి గ్రామసభలు జరిపి, భూముల సమస్యలు పరిష్కరించి, పోడు భూములపై హక్కులు కల్పించి సమగ్ర పునరావాస చర్యలు చేపడతారనీ” ప్రకటించారు. ఈ విషయాలన్నీ పత్రికలు పతాక శీర్షికలతో పేర్కొన్నాయి.

తిరిగి డిసెంబరు 8న ఇందిరాసాగర్ (పోలవరం) ప్రాజెక్టు శంఖుస్థాపనకు వచ్చేనాటికి కూడా, ఎలాంటి సర్వేలు చేపట్టలేదనీ, గిరిజనుల భూ వివాదాలు పరిష్కరించలేదనీ సమగ్రసర్వే జరిపి, సర్వే వివరాలు బయటకు ప్రకటించిన తరువాతే, 14 సంవత్సరాలు నిండిన ప్రతీ యువకుడినీ కుటుంబంగా గుర్తించాలని, నిర్వాసితులొత్తున్న ప్రతి కుటుంబానికి 3 ఎకరాల భూమి కేటాయించాలని” కోరుతూ 3000 మందికి పైగా ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం, రైతుకూలీసంఘం (ఆంధ్రప్రదేశ్) ప్రతినిధులు నిలదీయగా ముఖ్యమంత్రి “పోలవరంలోను, ఏలూరు వద్ద కలవరంలోను గిరిజనుల భూములపై గిరిజనులకు హక్కులు కల్పిస్తామని, 18 సం॥ నిండిన యువకులను కుటుంబాలుగా గుర్తిస్తామని, నిర్వాసితులవుతున్న ప్రతి కుటుంబానికి హెక్టారు భూమి ఇస్తామని” ప్రకటించారు.

ఆ తర్వాత కూడా నిర్వాసితుల సమస్యలపై సర్వేలు చేపట్టకుండా ప్రాజెక్టు పనులు చేపడుతుండగా గిరిజన సంఘం ప్రతినిధులు అనేకసార్లు రెవెన్యూ అధికారులను కలిసి ఆందోళన చేసినా అధికారుల నుండి ఎలాంటి స్పందనా లేకపోవడంతో చేగొండపల్లి కేంద్రంగా సంఘం ప్రతినిధులు అనేకసార్లు పనులను అడ్డుకున్నారు. 2005 జూలై 5న ప్రాజెక్టు కాంట్రాక్టు సంస్థ 500 రూపాయల కట్టలతో కూడిన సూట్ కేసును తీసుకొచ్చి గిరిజనసంఘం సీనియర్ కామ్రేడ్ సున్నం రాజును మధ్యపెట్టే ప్రయత్నం చేయగా ఆ కామ్రేడ్ సీరియస్ గా తిరస్కరించి, “భూమికి భూమి, అడవికి అడవి, సమగ్ర పునరావాసం లేకుండా ప్రాజెక్టు పనులు చేపట్టరాదని” హెచ్చరించాడు. 2005 జూలై 15న కలెక్టర్ లవ్ అగర్వాల్, జాయింట్ కలెక్టర్ రామాంజనేయులు చేగొండపల్లి రామాలయం వద్ద ప్రజలందరి సమక్షంలో కామ్రేడ్ సున్నంరాజుగారిని ఇరువురి మధ్యలో కూర్చోండబెట్టుకొని, “రాజుగారు! మీకేమికావాలని” అడగగా కామ్రేడ్ సున్నం రాజు “గిరిజనుల సాగులో ఉన్న భూమికి గిరిజనులకే హక్కులు కల్పించాలని, నిర్వాసితులవుతున్న గిరిజనులకు భూమికి భూమి ఇవ్వాలని” చెప్పారు. సరేనని ఇద్దరు కలెక్టర్లూ అంగీకరించి “రేపట్నుంచే సర్వేయర్లు వస్తారు, సరిగ్గా చేయించుకోండి” అని చెప్పి వెళ్ళారు. జూలై 18వ తేదీన సర్వేయర్లు, వి.ఆర్.ఓలు, నౌకర్లు 12 మంది వచ్చి సుమారు 100 మంది ప్రజల సమక్షంలో సర్వే చేపట్టారు. మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు ఏ.ఎన్.ఎస్ పోలీసులు సివిల్ దుస్తుల్లో వచ్చి సున్నం రాజుతో మాట్లాడాలని అడగగా, “నేనేనని” ఆ కామ్రేడ్ పొలాలలోంచి రోడ్డు మీదకి రాగా, బలవంతంగా వ్యాసులో వేసుకొని ఎత్తుకుపోయారు. ఆయనను 2 రోజులపాటు జిల్లాలోని వివిధ స్టేషన్లలో తిప్పి బెదిరించారు. కామ్రేడ్ సున్నంరాజుని పోలీసులు ఎత్తుకుపోయారని తెలుసుకున్న ఏజెన్సీ గిరిజనసంఘం జూలై 19వ తేదీన 1000 మందికి పైగా పోలవరం ఎం.ఆర్.ఓ కార్యాలయాన్ని ముట్టడించారు. మాకేమీ తెలియదని బుకాయించుచూసినా, రాత్రి 7 గంటల వరకూ సాగిన ఆందోళన ఫలితంగా రాజుగార్ని అరెస్టు చేసామని, మరుసటిరోజు కోర్టులో ప్రవేశపెడతామని ప్రకటించారు.

2005 జూలై 20న క్రైమ్ నెంబరు 61/2005లో నలభైరోజుల క్రితం శంఖుస్థాపన ఫలకం ధ్వంసం చేసిన కేసులో, ఆ ఘటన 2005 జూలై 17నే జరిగినట్లు, దానిపై విచారణ జరపగా జూలై 19న సున్నంరాజు తదితరులు నేరం చేసినట్లు, ఆరోజే ఆ కామ్రేడ్ను అరెస్టు చేసినట్లు కోర్టులో ప్రకటించారు. ఆ కేసులో కామ్రేడ్ సున్నం రాజు తదితర ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం నాయకులు జాతీయ అవసరాలకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తలపెట్టిన పథకాన్ని భగ్నం చేసేందుకు మాజీ ముఖ్యమంత్రి టంగుటూరి అంజయ్య వేసిన శిలాఫలకాన్ని ధ్వంసం చేశారని అక్కడ “పోలవరం ప్రాజెక్టు కట్టకూడదనీ, అలా కట్టినట్లయితే సి.ఎం. పంచ ఊడిపోతుందనీ, ప్రధానమంత్రి కుర్చీ విరిగిపోతుందనీ నినాదాలు చేశారు. కనుక అది రాజద్రోహనేరం అవుతుందనీ, అందుకని అరెస్టు చేసి, కేసు నమోదు చేసినట్లుగా” పేర్కొన్నారు. తరువాత ఆరు నెలల కాలంలో కామ్రేడ్స్ కుంజం రామారావు, జీడి పెంటయ్య, ముచ్చిక సూరమ్మ, పద్దం కృష్ణమూర్తి ఇంకా ఇద్దర్ని అరెస్టు చేశారు. వీరందరినీ ఆరునెలలకు పైగా బెయిల్ రాకుండా అడ్డుకొని జైలుపాలు చేశారు. కాలక్రమంలో ప్రాజెక్టు పనులను అడ్డుకున్నారని ఇంకొక ఐదు కేసుల్లో పోలవరం ప్రాంత గిరిజన సంఘం సభ్యులను వందమంది దాకా అరెస్టుచేశారు. ఆ కేసులన్నీ కొట్టివేయబడ్డాయి. ఈ రాజద్రోహనేరం కేసును పదకొండు సం||లపాటు కొనసాగించారు. వాయిదాలకు హాజరు కాలేదనే సాకుతో కొన్నిసార్లు కొంతమంది కామ్రేడ్స్ను నాన్ బెయిలుబుల్ వారెంట్ కింద అరెస్టు చేశారు. ఈ కేసులో కామ్రేడ్ జీడి పెంటయ్య గొంతువాపు వ్యాధితో కోర్టుకు తిరిగాడు. అనారోగ్యం కారణంగా హాజరు కాలేకపోయినందుకు రెండుసార్లు అరెస్టు చేశారు. కోర్టుకు తిరుగుతూనే ఆ కామ్రేడ్ 2013లో మరణించాడు. కామ్రేడ్ ముచ్చిక సూరమ్మ గర్భాశయ క్యాన్సర్తో కోర్టుకు తిరుగుతూ ఆరునెలల పైగా మంచాన ఉండి 2012లో చనిపోయింది. కామ్రేడ్ సున్నంరాజు 2010 మే నుంచీ పక్షవాతానికి గురై కాలూ, చెయ్యూ, నోటిమాట పడిపోయి, నాడీవ్యవస్థ దెబ్బతిని కోర్టుకు తిరుగుతూనే ఉన్నాడు. ఈ కేసును ప్రాసిక్యూషన్ వారు నిరూపించలేకపోయినందున కొవ్వూరు కోర్టువారు పదకొండు సంవత్సరాల తరువాత 2016 మార్చి 11న కొట్టివేశారు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు ప్రారంభం నుండి ప్రాజెక్టు ఎవరికోసం అని ప్రశ్నిస్తూనే, ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం, రైతుకూలీసంఘం(ఆం.ప్ర.) ఇతర మేధావులు, ప్రజలు సమగ్ర, శాస్త్రీయ పునరావాసం అమలు చేయకుండా ప్రాజెక్టు పనులు చేపట్టరాదనీ పోరాడుతూనే ఉన్నారు. 2005 నాటికి ఉన్న 66 జీ.వో. అసమగ్రమైనదనీ, ప్రజలకి ఎంతో కొంత డబ్బు ముట్టజెప్పి వదిలించు కోవాలని ప్రభుత్వం చేస్తున్న ప్రయత్నాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు, గిరిజనోద్యమం చేపట్టిన ఆందోళనల ఫలితంగా భూమికి భూమి ఇవ్వాలనే ప్రధాన డిమాండ్తో 68 జీ.వో. వచ్చింది. కాలక్రమంలో సాగిన ఆందోళనల ఫలితంగా 18 సం||లు నిండిన ఆడవారికి కూడా నష్టపరిహారం వర్తించేలా చట్టం వచ్చింది. పోలవరం ప్రాంత ఏజెన్సీ గిరిజన, రైతుకూలీ ఉద్యమాల ఫలితంగా ప్రజలు అనేక పాక్షిక విజయాలు సాధించుకున్నారు.

1. **రామన్నపాలెం :** 36 కుటుంబాలు కలిగిన ప్రగడపల్లి శివారు కోయజాతి నివసించే గ్రామం. ఈ గ్రామం ఓటర్లుగా తప్ప ఎలాంటి రెవెన్యూ రికార్డుల్లోనూ గుర్తింపబడని గ్రామం. పోలవరం ప్రాజెక్టు కాలవ క్రింద తొలగించబడే గ్రామం. 2005 నుండి ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం, రైతుకూలీసంఘం (ఆం.ప్ర.) ఈ గ్రామానికి ఆర్&ఆర్ ప్యాకేజీ వర్తింపచేయాలని ప్రతి ధర్నాలోనూ, కరపత్రాలలోనూ, పుస్తకాలలోనూ పేర్కొంటూ సుదీర్ఘ కాలంపాటు ఆందోళనలు చేశాయి. ఇరిగేషన్ అధికారుల దగ్గరనుంచీ కలెక్టర్లు, గిరిజన కమీషనర్లు, సెక్రటరీలు, ఐసిపిడి అధికార్లు, మంత్రులు ముంపుకు గురయ్యే గ్రామాలకే ఆర్&ఆర్ వర్తిస్తుంది తప్ప కాలవ క్రింద పోయే గ్రామాలకు వర్తింపచేయలేమనే అన్నారు. కాలవ పనులు చేపట్టిన కంపెనీవారు, రాజకీయ నాయకులు, రెవెన్యూ అధికార్లు, ఎం.ఎల్.ఎ బాలరాజు తదితరులు ఎన్నో కుట్రలు, బెదిరింపులు చేసి గ్రామాన్ని తొలగించి కాలవ పనులు చేపట్టే ప్రయత్నాలు చేశారు. పోలవరం ప్రాంత గిరిజనోద్యమ నాయకత్వం వెంకటరెడ్డిగూడెం, గుంజవరం తదితర గ్రామాల గిరిజన సంఘ సభ్యుల కృషి ఫలితంగా పది సంవత్సరాలకు పైగా కాలవ పనులు నిలిపివేశారు. సంఘం ఎం.ఆర్.ఓ దగ్గర నుంచీ భారత ప్రధాని, రాష్ట్రపతిదాకా చేసిన విజ్ఞప్తులు, ఆందోళనలు, పోరాటాల ఫలితంగా 2012 ఆగస్టునాటికి ఐసిపిడి అధికారులు తక్షణం తొలగించబడుతున్న ఏడు గ్రామాలకు వర్తించినట్లుగానే రామన్నపాలెంకు ఆర్&ఆర్ ప్యాకేజీ అమలుచేయాలనే జీ.వో. విడుదల చేశారు. అప్పటినుంచీ సంఘం నిర్వహించిన సమగ్ర సర్వే, ఆందోళనల ఫలితంగా 2015 సెప్టెంబర్ నాటికి సమగ్ర పునరావాసం సాధించుకొని రామన్నపాలెం గ్రామాన్ని ఖాళీ చేశారు.

2. **చేగొండపల్లి :** పోలవరం ప్రాంత ఏజెన్సీ గిరిజనోద్యమంలో విశిష్టపాత్ర నిర్వహించిన చరిత్ర చేగొండపల్లి గిరిజన సంఘానికి ఉంది. ఈ గ్రామంలో అత్యధిక ప్రజానీకం పాలకపక్షాలతోను, అధికార పార్టీలతోను అంటకాగుతున్నారు. మొదటినుండి భూస్వాములకు అనుకూలంగా, సంఘాన్ని దెబ్బతీసే కుట్రలు చేస్తూనే ఉన్నారు. సుదీర్ఘకాలం ప్రజలపక్షాన నిలబడిన ఫలితంగా సంఘం ఎన్నో విజయాలు సాధించింది. మెజార్టీ సెక్షన్ ప్రాజెక్టుకు అనుకూలంగా అధికార యంత్రాంగం ప్రాపకంతోనే పదేళ్ళ క్రితమే గుంజవరం వద్ద పొలాల్లో ఇళ్లు నిర్మింపచేసుకున్నారు. ఇళ్ళకు, చెట్లకు నష్టపరిహారం డబ్బులు పొందారు. భూములకు భూములు తీసుకొని రెండుచోట్లా భూములు కౌలుకు పెట్టుకున్నారు. సంఘం మొదటి నుండి గిరిజనుల సాగులోని భూములపై గిరిజనులకే హక్కులు కల్పించాలనీ, గ్రామాలను సమగ్రంగా సర్వే జరపాలనీ, పోడు భూముల్లోని చెట్లకు నష్టపరిహారం కల్పించాలనీ, పోడు భూములపై హక్కులు కల్పించాలనీ పోరాడుతూనే ఉంది. సంఘం చేసిన కృషి ఫలితంగా 2016 జనవరిదాకా ప్రజల తమ పాత గ్రామాలలోనే ఉండగలిగారు.

3. తూటిగుంట ఏరియా : ఈ ప్రాంతం 1992 నుంచీ గిరిజన, గిరిజనేతర, పేదల ఐక్యతలో ఎంతో కీలకమైన కృషి చేసింది. అమరులు కామ్రేడ్స్ కొండు క్రిష్ణయ్య, సూరపనేని సాంబయ్యల సహకారాలతో ఫారెస్టు అధికారుల దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా, భూస్వాముల మోసాలకు, దుర్మార్గాలకు వ్యతిరేకంగా నిలబడింది. పోలవరం ప్రాజెక్టుకు నిరసనగా సమగ్ర పునరావాస సాధనకోసం 2005 జూన్ 17న పోలవరంలో నిరసన కార్యక్రమానికి హాజరవుతూ గిరిజన సంఘ సీనియర్ కామ్రేడ్ మాకే తిరుమయ్య, గిరిజన సంఘం సభ్యులు తామా భవాని, చింతలాడ సుధాకర్ రెడ్డి ప్రమాదంలో అమరులయ్యారు. భూస్వాముల స్వాధీనంలోని 320 ఎకరాలకు పైగా ఏ.డబ్ల్యు.డి భూములను పునరాక్రమించుకొని సాగుచేసుకుంటున్నారు. ఆ భూములపై హక్కులను ఇంకా సాధించుకోవలసి ఉంది.

నేటికీ గిరిజనోద్యమం -

- 1). గిరిజనుల సాగులోని భూములన్నిటిపై గిరిజనులకే హక్కులను నిర్ధారించి నష్టపరిహారం, పునరావాసం లెక్కించాలనీ వాటి కొరకై పోరాటం, ఆందోళనా చేసి సాధించుకోవలసి ఉంది.
- 2). గిరిజనుల సాగులోని రెవెన్యూ బంజరు, అటవీ బంజర్లు, పోడు భూములపై హక్కులకోసం రెవెన్యూ భూసేకరణల రికార్డుల నమోదుకోసం;
- 3). గిరిజనులకు, మత్స్యకారులకు ప్రాజెక్టు రిజర్వాయర్లో చేపలు పట్టుకొనే హక్కుకోసం;
- 4). 2018 ప్రాతిపదికగా 18 సం॥ నిండేవారందరినీ గుర్తించి నష్టపరిహారం ఇవ్వాలనీ;
- 5). ప్రాజెక్టు పూర్తయ్యేవరకూ నిర్మాణం జరిగే గ్రామాలు మినహా మిగిలిన గ్రామాలు ఖాళీ చేయనక్కర్లేదని ప్రభుత్వం ప్రకటించాలనీ ఉద్యమించాలి.

○○○○○